

Toolkit Leden en Vrijwilligers

Kennisplein

Welke trends en ontwikkelingen spelen zich nu af? En wat doet dit met de sportwereld?

Ledenwerving

Hoe vergroot je je ledenbestand?

Vrijwilligers werven

Hoe krijg je meer leden of betrokkenen in actie?

Best practices

Werkende initiatieven van andere sportverenigingen

Ledenbehoud

Hoe behoud je je leden?

Vrijwilligers behouden

Hoe behoud je je vrijwilligers?

Hulp en ondersteuning

Krijg hulp of ondersteuning rondom deze (of andere) thema's

Kennisplein

Individualisering

Men wordt steeds individualistischer, wat doet dit met de sport?

[Meer informatie >](#)

Vergrijzing

Ouderen en bewegen

[Meer informatie >](#)

Digitalisering

Nieuwe technieken en gadgets hebben veel invloed op de sport

[Bekijk onderzoeken >](#)

Opleidingen

Binnen de sportwereld ontstaan steeds meer verschillende opleidingen.

[Bekijk opleidingen >](#)

Veelzijdig bewegen

Veelzijdig bewegen; wat is het en waarom is het zo belangrijk?

[Meer informatie >](#)

Lokaal Sportakkoord

Het lokale actieplan om meer mensen te laten bewegen.

[Bekijk de website >](#)

Inclusie en diversiteit

Wat is diversiteit en hoe zorg je ervoor dat iedereen mee kan doen?

[Meer informatie >](#)

Veilig en eerlijk sporten

Een veilig sportklimaat is essentieel om iedereen met plezier te laten bewegen

[Meer informatie >](#)

Ledenwerving

Om als vereniging duurzaam te kunnen blijven bestaan, is het belangrijk dat er nieuwe leden bijkomen. Zo brengen nieuwe leden niet alleen financiële inkomsten, maar ook nieuw talent en wellicht ideeën. Zeker als het ledenaantal terugloopt is nieuwe aanwas een belangrijke pijler.

Promotiemateriaal

Voor de promotie van activiteiten kunnen flyers/posters goed van pas komen. Daarnaast zit het grootste deel van de bevolking ook dagelijks op sociale media. Daar kun je ook erg zichtbaar zijn voor huidige en nieuwe leden. Onderstaande links bevatten een voorbeeld van een flyer en tips voor sociale media posts. Deze zijn naar wens aan te passen via [Canva.com](https://www.canva.com)

Sociale media post

Flyer

Stappenplan

[Terug naar boven](#)

1. Bepaal het doel en stel kartrekkers aan

Bepaal wat het doel wordt en wat de wervings-boodschap wordt. Stel een projectgroep samen die zich bezig gaat houden met het werven van nieuwe leden. Geef hen vrijheid en verantwoordelijkheid.

2. Bepaal de doelgroep

Bepaal wie je wilt aantrekken: is dit de jeugd, volwassenen, recreatiesporters of ouderen? Het is belangrijk dat je de boodschap afstemt op de doelgroep(en) die je wilt bereiken.

3. Stel een budget op en bepaal middelen

Bepaal het budget en waar dit aan wordt uitgegeven. Bepaal per doelgroep welke middelen je in gaat zetten. Denk hierbij aan flyers, E-mails, kranten, sociale media.

4. Testen + uitvoeren

Voordat je start, is het handig om de gewenste doelgroep te raadplegen. Richt je je op jongeren? Vraag dan iemand uit deze doelgroep wat hij/zij ervan vindt. Pas het aan, waar nodig. Voer vervolgens de campagne of activiteit uit.

5. Evalueren

Zorg ervoor dat je de activiteit evalueert. Bespreek hoe het gegaan is; wat ging goed/wat kan beter, wat moet de volgende keer anders etc. Kijk ook naar de kosten en opbrengsten. Neem de bevindingen mee naar de volgende actie.

Naast het bereiken van nieuwe leden is het huidige ledenbestand misschien nog wel belangrijker. De leden vormen namelijk de vereniging: Leden vormen het bestuur, leden zorgen voor de sponsors, leden maken reclame voor nieuwe leden, leden zorgen voor vrijwilligers en ga zo maar door. Om te zorgen dat de vereniging duurzaam kan blijven bestaan, is het essentieel om de huidige leden te behouden.

Om inzicht te krijgen in de ledenontwikkeling van de vereniging is een analyse model gemaakt. Dit model geeft antwoord vragen als:

- *Hoe verandert het totaal aantal leden door de tijd heen?*
- *Hoe ontwikkelt het ledenaantal zich in verschillende leeftijdsgroepen?*
- *Welke trends zijn zichtbaar, met het oog op de toekomst?*

De analyse is gebaseerd op informatie uit de Clubbase van NOC*NSF. Gebruik het stappenplan van de Clubbase in samenwerking met de analyse-tool.

[Meer informatie >](#)

[Ga naar de analyse >](#)

Gebruik analysemodel

1. Vul per half jaar het begin- en eindaantal leden in, zowel in het totaal, als per leeftijdsgroep.
2. Het verschil en procentuele krimp/groei wordt automatisch berekend.
3. In het tweede tabblad werken de grafieken direct mee, om trends en ontwikkelingen direct zichtbaar te krijgen.
4. Download het Exel-bestand.

Let op: stap 5 en 6 zijn aanvullend, denk om privacy!

5. Open [ChatGPT.com](https://chatgpt.com), en voeg het exelbestand toe aan de prompt. Druk op het + teken en selecteer 'Foto's en bestanden toevoegen'.

6. Kopieer, verander én plak de volgende tekst bij de prompt:

*'Ik ben van club (zelf invullen), in het Exelbestand heb ik een analyse gemaakt van de club. Bekijk de gegevens, geef vanuit hier suggesties over de volgende onderdelen:
Geef concrete tips hoe we kunnen inspelen op trends en ontwikkelingen binnen de club,
Wat kan de groei/krimp van bepaalde groepen hebben veroorzaakt?
Hoe kunnen we hier beter mee omgaan? Heb je nog andere suggesties om onze club duurzamer te maken?'*

Vrijwilligers werven

Vrijwilligers vormen de basis van de vereniging. Zonder vrijwilligers is het bijna onmogelijk om te blijven bestaan. Het is dan ook noodzakelijk om stil te staan bij belangrijke punten en ontwikkelingen die invloed hebben op vrijwilligers.

De weten en regels rondom vrijwilligers vind je hier:

[Meer informatie >](#)

Verandering van wensen

Het vinden van vrijwilligers wordt de laatste jaren steeds uitdagender. Individualisme komt in de gehele maatschappij steeds meer voor. Bij sportvereniging zie je dit terug in het feit dat men zich niet meer voor langere tijd wil binden. Ook worden het deel uitmaken van commissies en het dragen van verantwoordelijkheid steeds minder populair. Tijdgebrek is een veelvoorkomende reden om niet te kunnen helpen.

Als vereniging kan dit de uitdaging om vrijwilligers te vinden nog moeilijker maken. Om met deze ontwikkelingen mee te gaan, zijn hiernaast praktische tips, om te zorgen dat leden, ondanks het tijdsgebrek, zich alsnog kunnen inzetten voor de vereniging.

Praktische tips en ideeën

[Terug naar boven](#)

- 1 . Stel een commissie of groep op die zich bezighoudt met vrijwilligers:** zorg voor een groepje enthousiastelingen die anderen goed kunnen enthousiasmeren.
- 2 . Zorg voor een duidelijke visie:** een duidelijk doel, missie of visie, kan helpen om vrijwilligers te werven. Dit kan voor specifieke acties, maar ook in het algemeen.
- 3 . Breng de taken in kaart en knip ze op:** zorg ervoor dat alle taken duidelijk zijn. Knip de 'grote taken' op in kleinere activiteiten of handelingen.
- 4 . Verander de norm:** door taken onderdeel te maken van het lidmaatschap kun je de norm veranderen, naar dat iets voor de club doen erbij hoort. 'Met elkaar, voor elkaar'. Ook kun je ervoor kiezen om vrijwilligerstaken/-uren te verplichten.
- 5 . Persoonlijke aanpak:** spreek mensen persoonlijk aan, persoonlijk contact zorgt voor meer goodwill. Daarnaast geeft dit ook de mogelijkheid om te inventariseren waar men een passie of talent voor heeft. Op deze manier kun je mensen taken geven die ze leuk vinden, of goed kunnen uitvoeren.
- 6 . Zorg voor betrokkenheid:** zorg ervoor dat mensen zich gezien voelen. Organiseer bijvoorbeeld leuke activiteiten om de vrijwilligerstaken heen. Hierdoor zorg je voor betrokkenheid en is het leuk om iets terug te doen voor de club.
- 7 . Betrek alle leeftijden:** vrijwilligers hoeven niet alleen ouders te zijn: door jongeren verantwoordelijkheid te geven, bindt je ze op een actieve manier aan de club (bijv. via WhoZnext).

Meer informatie en andere tips rondom vrijwilligers vind je hier:

[WhoZnext >](#)

[Info VOG >](#)

[Meer informatie >](#)

[Cursus Sport Fryslân >](#)

Vrijwilligers behouden

Naast het werven van vrijwilligers is het behouden van vrijwilligers ook een kunst. Trainers, bestuursleden en andere vrijwilligers blijven bij de vereniging als ze het fijn of leuk hebben. Sfeer en plezier zijn hierin hele belangrijke factoren.

Verantwoordelijkheid

Het geven van verantwoordelijkheid kan commissieleden of trainers ruimte geven om eigenaarschap te ontwikkelen. Door hen budget of vrije keuzes te geven, zullen de vrijwilligers zich met meer toewijding inzetten. Ook krijgen ze de vrijheid om bestaande talenten te gebruiken of nieuwe talenten te ontdekken. Het geven van verantwoordelijkheid kan ook goed helpen om jeugd te betrekken. Jeugdleden kunnen bijvoorbeeld een feest of toernooi organiseren.

Waardering

Daarnaast blijkt dat waardering ook een enorm positief effect heeft op de vrijwilligers. Persoonlijke benadering en contact zorgt hierin ook voor binding en waardering. Zo kun je iemand bedanken voor het uitvoeren van een taak, of contact houden hoe een project of activiteit gaat of gegaan is. Een kaartje of berichtje bij ziekte kan bijvoorbeeld ook een enorm betrokken en fijn gevoel geven. Ga binnen de vereniging in gesprek hoe je het vrijwilligersbeleid vorm gaat geven. Niet alleen in taken maar ook in hoeveelheid verantwoordelijkheid en waardering.

Dag van de Vrijwilliger

De Nationale Vrijwilligersdag wordt jaarlijks op 7 december gevierd. Er wordt stil gestaan bij de inzet en positieve impact van alle vrijwilligers in Nederland. Het doel van de dag is om alle vrijwilligers te bedanken voor hun inzet. De waarde van dit werk is namelijk onbetaalbaar, naar schatting is de waarde tussen 15 en 25 miljard euro.

Ideeën om de vrijwilligers in het zonnetje te zetten zijn: een compliment, presentje, prijs/onderscheiding of een leuk evenement.

Andere ideeën of tips om vrijwilligers te waarderen, kun je vinden via onderstaande link

[Meer Informatie >](#)

Best practices

Alle sportverenigingen staan voor de uitdaging om leden en vrijwilligers te werven én te behouden. Zelf altijd het wiel uitvinden hoeft dus niet! Hieronder worden inspirerende voorbeelden en bewezen aanpakken van verenigingen gedeeld.

Praktijkvoorbeelden

De Koninklijke Nederlandse Roeibond heeft in 2016 een uitgebreid onderzoek gedaan naar best practices bij alle roeiverenigingen in Nederland. Deze best practices gaan over ledenwerving én ledenbehoud. Het rapport bevat zowel praktische stappen als praktijkvoorbeelden met tips.

[Bekijk rapport >](#)

Tennisvereniging 'De vliegende bal' is in 2022 door de Tennisbond uitgeroepen tot tennis vereniging van het jaar. Door een nieuwe aanpak rondom vrijwilligers: ze deden afstand van de 'klassieke' organisatiestructuur van bestuur en commissies en kozen voor een kernteam en ambassadeurs met daar omheen themagroepen. Hierdoor is de vrijwilligersstructuur enorm veranderd en gegroeid.

[Lees meer >](#)

Help elkaar

Verenigingen in de gemeente kunnen elkaar onderling ook helpen door ervaringen te delen. Wellicht heeft jouw vereniging wel een goed idee waar andere verenigingen iets van kunnen opsteken.

Via onderstaande link kun je een goed idee of initiatief delen. Andere verenigingen kunnen hier ook ideeën achter laten en inspiratie opdoen.

Samen kun je meer!

[Help elkaar >](#)

Hulp en ondersteuning

Heeft u na aanleiding van deze toolkit nog vragen over de inhoud, of wilt u sparren over andere thema's?

Neem dan gerust contact op met verenigingsondersteuner Arthur Heeres via: **A.Heeres@sportbedrijfdrachten.nl**

Hij denkt graag met u mee en kan ondersteuning bieden bij de kansen en uitdagingen binnen uw vereniging.

Hulp nodig bij financiën en subsidies?

[Meer informatie >](#)

Hulp nodig bij een gezonde vereniging?

[Meer informatie >](#)

Hulp nodig bij een trainerscursus?

[Meer informatie >](#)

Literatuur en onderbouwing

[Meer informatie >](#)

Hoe heeft u deze toolkit ervaren?

